

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele:

BIROURI DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenföld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelk Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII. Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIV.

"GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 120.

Brașov, Vineri 1 (14) Iunie.

1901.

Schimbata-s'a situațiunea?

Era de prevădut, că, după încheierea delegațiilor, după amânarea până la toamnă a Reichsrath-ului și după punctuala reîncepere a desbaterilor din dieta ungară, carii toate s'au petrecut fără a se ivi disonanțe supărătoare, ca în trecut, oficioșii unguri vor jubila și vor aduce și mai mare tălmăieră stăpânului lor actual.

Bucuria lor, că mașinaria parlamentară funcționează erăși așa de prompt, îi face să vadă în Coloman Szell pe inscenator de căpeteniă în acțiunea de sanare a parlamentarismului nu numai în Ungaria, ci chiar și în Austria, afirmând, că el a influențat și asupra raporturilor atât de încordate și încurcate de acolo, că sistemul său și metoda sa au făcut scולă în totă monarchia, așa că în Austria s'a mai rărit și tonul ostil, în care timp îndelungat s'au discutat acolo raporturile cu Ungaria.

Adevărat că, făcându-se posibil în Austria funcționarea regulată a parlamentului și creându-se o pauză în luptele esacerbate dintre Cehi și Germani, care pauză a mai primit o deosebită ilustrațiune și prin călătoria monarchului în Boemia, guvernul Szell se bucură de o situațiune mai favorabilă în cestiunea pactului și a scăpat de ocamdată de grijile cele mari ce-l cuprinsese, vădând dualismul în mare pericol. Acum erăși poate resufla mai ușor cât-va timp, dăr atăta e tot ce poate învoca în ajutorul său. De-aci încolo totul este încă acoperit de vëlul des al viitorului care n'a încetat a fi tot așa de nesigur și îngrijitor ca și mai înainte.

Face alai că ceta oficioșilor jidano-maghiari în jurul politiceii „neîn-trecute” a ministrului-președinte Coloman Szell. Ei se dau de-a tumba de însuflețiți ce par a fi față cu presupusele ei succese pe totă linia.

Pe ce se întemeiază însă în realitate extasierea lor? Reușit'a ore ministru-președinte unguresc de-a

convinge pe cei din Austria, că preponderanța Ungariei în concertul dualist, basată pe supremația și pe despotismul național maghiar dinăuntru, este o garanță sigură pentru tăria și existența monarhiei? Reușit'a el ore a face ca delegațiunile să ușureze sarcinile cele grele, ce apasă popoarele acestor țări, ori că a isbutit de-a afla cu concursul lui Koerber formula, prin care în curând să se potă aplana toate divergențele, toate inimicițiile dintre popoarele împărăției dualiste.

Nimic din toate acestea. Ceea-ce face să apară situațiunea într'o lumină mai prietinoasă este numai o îndreptare momentană în stările parlamentare, care în fond nu însemnă, decât împlinirea celei mai minimale condițiuni impuse de instituțiunile constituționale. Printr'asta în fond nu s'a îndreptat nimic, nici scăderile sistemelor dominante și ale dualismului în genere nu s'au delăturat. Dările cresc necentenit și poporațiunea a ajuns pe punctul ca să nu le mai potă suporta. În proporțiune cresc și nemulțumirile de tot felul, cresc și poftetele acolora, carii în mare parte le cauzază prin egoismul fără de margini, îngâmfarea și volnicțiile lor.

Cred Ungurii, cumva, că acum cu călătoria monarchului la Praga s'a rezolvat cestiunea boemă și nu mai au a se teme de urmările ei posibile? Cred ei, că, liniștindu-se pentru moment lucrurile în sinul națiunilor din Austria, este în ajun de a se rezolva acolo definitiv cestiunea naționalităților și a încetat de-acum pericolul federalist, care de atâtea ori îi turbură în somn?

Nu sunt ei tocmai așa de lesne credători în politică. Dăr îngâmfarea șovinistă îi ametește și cutezanța le crește într'o măsură cu totul inversă stărei reale, în care se află cu toate reformele, ce le-au introdus și mai vor să le introducă.

Un eveniment, o întorsătură neprevădută pot să schimbe totă sce-

năria de aji și într'un asemenea moment se va vedea, ce este clădit pe fundament tare și durabil și ce nu.

Călătoria împăratului în Boemia. Erf, în 12 l. c., împăratul și-a făcut intrarea în Praga. Marți încă se lucra cu iuțelă febrilă la decorarea așa numitei *via triumphalis*, prin care avea să treacă cortegiul. S'au ridicat mai multe arcuri de triumf, emulând și aici, fresce, Germanii cu Cehii. Germanii se folosiră la decoratiuni de colorile împărătesci negru-galben, și casele Germanilor sunt pavozate cu drapele și stofe de decorafiă în colorile negru-galben. Acest fel exclusiv de decorare nu place celor dela „Narodni Listy”, carii ar fi dorit să se folosescă și colorile boeme roșu-alb. Foile germane susțin, că ici colo se vede și „tricolorul slav”.

Cu totă temperatura conciliantă, totuși nu s'au putut evita diferite împunsături între Cehi și Germani din incidentul pregătirilor de primire. Astfel, se dice, că profesorii dela Universitatea germană au retrimis invitările, ce le-au primit pentru inaugurarea noului pod și carii au fost tipărite numai în limba cehică, cu observarea: „nu se potă înțelege” (unverständlich). Se dice, că și ordinea festivităților e compusă numai în limba cehă.

Mareșalul țării prinții Georg Lobkowitz a scuit să incunjure susceptibilitățile naționale prin aceea, că invitările la serata dată de el le-a compus în limba franceză.

Împăratul și Regele a luat cu sine, cum se asigură, o suită foarte numerosă și strălucită. Numărul persoanelor, carii însoțesc pe monarch, se ureă la 340. Cu asemenea suită împăratul n'a călătorit niciodată.

Interesante sunt datele, ce le aduce „N. fr. Presse” cu privire la poporațiunea din Praga. Când împăratul a venit pentru prima dată capitala Boemiei, erau în Praga mai mulți Germani, decât Cehi. Trei-zeci de ani mai târziu tocmai în ajunul călătoriei a două-spre-dececa împăratului în Praga, s'a numărat deja în Praga 130,000 Cehi și 30,000 Germani; în 1890, după deuce ani de regim al lui Taaffe, și un an înainte călătoriei împăratului la esposițiș, erau deja numai 26,000, ér acum să fiă numai

17,000 Germani în Praga”. Numita fôie dice, că vădend prestațiunile culturale germane în Praga, omului îi vine să se îndoiească puțin, decât nu cumva la ultimul recensământ în Praga s'a comis o erore în adunarea cifrelor.

Cehii aplică această schimbare în proporția dintre ei și Germani în timp de 30 de ani în Praga simplu așa, că mai înainte parte mare a Cehilor erau și lăsau a fi socotiți ca Germani; ceea-ce însă a încetat în urma puternicului proces de regenerare națională.

Interpelațiã pentru „Gotterhalte”.

În ședința de erf a dietei — prima după pauza, ce a urmat din cauza delegațiilor — kossuthistul Rátkay Laszlo a adresat ministrului-președinte Szell și ministrului de culte și instruțiune *Wlassics* o interpelațiã adevărat kossuthistă. Se scie, că cu ocaziunea sêrbărilor de gimnastică ale tinerimei școlare, ce s'au ținut la Rosaliile gregoriane în Budapesta, muzica militară a cântat imnul popular „Gotterhalte” atât la deschiderea, cât și la închiderea sêrbărilor. Acesta din cauză, că era de față și arhiducele *Iosif*. Împrejurarea această i-a scos deja atunci din țâșni pe kossuthiști dela „Egyetértés”.

Cântarea imnului a format acum obiect de interpelațiã, pe care numitul deputat a adresat ministrului de cultură și instruțiune vrea interpelării dișe, că imnul „Gotterhalte” nu coresponde sentimentelor tinerimei maghiare; au Ungurii imnul lor, care n'a fost creat la poruncă, cum a fost creat „Gotterhalte”, al cărui text se schimbă după naționalități. Întrăbă, decât guvernul află, că „Gotterhalte” concordă cu demnitatea națiunii maghiare și cu iubirea de patriã, ce formeză baza creșterii tinerimei, și decât are de gând a-se îngrijii, ca cestiunea folosirii imnului maghiar să fiă regulată prin lege?

Ministru-președinte Szell răspundend constată, că cântarea imnului „Gotterhalte” s'a întimplat și de rândul acesta, ca tot-deuna, când cooperază muzica militară. Ea e datoră a cânta acest imn acolo, unde e de față vr'unul din membrii casei domnitore. E o praxă veche această. Nu este în interesul nimănui a-se lansa mereu anumite

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Otrăvurile și istoricul lor.

— Fine. —

Pentru suprimarea abuzului, ce se făcea cu substanțele otrăvitoare și cu remediile secrete, s'a recurs la toate mijloce posibile. Voiți cita pe cele autentice:

Legea în potrivă otrăvirilor, făcută sub republica romană pe la anul 300 a. Chr.; *Lex Cornelia*, făcută două secole mai târziu; abolirea dreptului de asil în Englițera și revocarea dreptului de imunitate, de care se bucura clerul. Numai după o luptă îndelungată, *Hemic II* a putut reuși să impună și clerului respectul legilor și să pună în aplicare dispozițiunea ca pe viitor să nu se mai facă nici o deosebire între cler și laici în pedepsirea acestor omoruri (I. S. Bachhorn, Allg. Gesch. d. Kultur u. Literatur p. 328); ordonanța din 1682 a regelui Louis XIV: *Edit pour la punition des empoisonneurs, devins et autres*.

Acestă ordonanță este foarte importantă pentru că a servit de basă legislațiunii actuale. Ea ne mai arată estensiunea surprin-

prințetor de mare, ce au căpătat substanțele otrăvitoare, prin întrebuițarea lor cu scop de a otrăvi.

Vom cita istoricul casurilor, carii au determinat facerea acestei ordonanțe.

Sub regele Louis XIV, atunci când procesul marchisei de Brinvillier era abia terminat (16 Iulie 1676) și când acesta abia și plătiese crimele prin decapitare, începû o seriã cu totul altă de otrăviri*).

Victimele acestei noue campanii criminale, judecate după numărul condamnațiilor ce au succedat, să fi fost foarte numeroșe. Într'adever, numai în anii 1679, 1680 și 1682 și numai pentru crime de otrăvirii, curtea marțială avû a pronunța 226 de condamnări, dintre carii 138 asupra femeilor.

Êta ce ne-au transmis scrierile contimporane și actele justiției de pe atunci asupra otrăvirilor și a comerțului cu otrăvuri:

Trei ani după executarea marchisei de Brinvillier, se auji, în Paris, că multe personaje, din cele mai importante în regat, au fost arestate în urma unui decret. Se vorbea de farmece și de otrăvuri. Dôamna de Seigné scrisse, relativ la acest subiect,

*) Chapsuis, Précis de Toxicologie, Paris, 1882.

următoarele: Ducesa de Bouillon cerû dela *Voisin*, ghicitoarea din acea epocă, să-i dea puțină otrăvă pentru a face să moră bêtârânul și plicticosul ei bărbat, și să-i facă farmece de dragoste pentru a lua în căsătorie un june pe care-l iubea.

Acestă *Voisin* și complicitii ei nureau specialitatea lor *Pulvere de succesiune*. *Voisin* nu era singură, ci făcea parte dintr'o asociațiune, în care erau *Vanens*, *Sainte Columbe*, și *Bachimont*. Acestă asociațiune vindea arsenic, vitriol, sublimat corosiv, ori la cine le cerea, și mai cu seamă femeilor, carii aveau zor de a deveni veduve. Pelângă arta scamatoriei, ei făceau călătorii mai pentru a desfaca marfa lor; cu un cuvânt, erau comisionarii de otrăvuri. *Vanens* mai cu seamă umbla prin totă Germania și Italia și făcea drumurile dela Paris la Lille și la Marsilia. Ei toți au fost debitanți de substanțe toxice, și intrau mai întâii în tocmeii asupra crimelor, ce li-se propunea să li-se execute. Comandele le primeau dela *Laforist*, *Chapelain* și *Beuregard*.

Aceste femei aveau clientela lor în lumea cea mai alasă. Clientilor serioși se vindea pur și simplu licôrea sau pulverea, zaharul de cantaridă și arsenicul destilat în suc de brôsee. Credulilor, pe lângă sub-

stanțele otrăvitoare, li-se făceau descântece, sfeștănii și foc de surcele.

Cât va timp după arestarea lui *Vanens* și *Bachimont*, s'a încarcerat și la *Bosse* o femeie care se ocupa cu otrăvuri de 20 ani precum și *Vigoureux*, femeia unui croitor, care făcea comerț împreună cu *Voisin*.

În mărturisirea făcută de *Vigoureux*, în privința vrăjitoriei, se observă următorul pasagiu. Am învățat, dice dânsa, dela etatea de 9 ani, necromansia și fisiognomia. Misionarii mă persecutau la început în această practică; dăr având ocaziune de a da socotela de arta mea monsegnorului Vicar, în timpul vacanței scaunului de Paris, n'am mai fost supărată de atunci. Ea nega tot timpul de a se fi servit pe profesiunea ei pentru a vătéma, dăr nu tăgădui de a fi vëndut praf de dragoste extras din horoscop, și de a fi indicat leacuri; căci totă aceste le făcea cu cuget curat.

Cu toate acestea ea fu dovedită de a fi făcut negustorie cu praf de papaver, cu praf de diamant, și în cele din urmă ea se decise a mărturisii totul și a numi pe complicitii ei, printre carii se afla un Duce, un ôre-care *Trianon* și trei preoți: *Sage*, *Mariette* și *Davat*, toți trei foarte dibaci în mânărea arsenicului și a sublimatului corosiv.

oestiu și a-se deștepta anumite susceptibilități. Și el, ministrul, iubesc deopotrivă patria și regele său. Regele e domnitor constituțional și el merită delu țera această mulțumită și recunoștință. Să nu se creze mereu divergențe meșteșugite și să nu se turbure armonia între corună și națiune.

Rathay declară, că nu ia spre știință răspunsul.

„Reichsrath“ ul austriac și-a închis alaltăeri noaptea ședințele, sesiunea fiind încheiată, după-ce a isprăvit programul de lucrări, ce i-s'a fost dat la deschidere. Președintele a pofit deputaților vacanțe ferice er Dr. Koerber pofte în mândru, că i-a succés a face ca parlamentul să lucreze în timp relativ scurt mai mult decât a lucrat în timp de trei ani. — „Politik“ din Praga este informat, că „Reichsrath“ ul se va deschide éráși în Octomvrie. Mai înainte ministru-președinte Koerber va stabili împreună cu șefii partidelor programul de lucrări.

Italia și tripla alianță. În ședința de alaltăeri a camerei italiene s'a continuat desbaterea bugetului afacerilor esterne. A luat cuvântul deputatul Valli vorbind despre Albania. Oratorul crede, că pe cât timp există tripla alianță este eschis orî ce pericol pentru Italia. Totuși Italia trebuie să se pregătească pentru ori-ce eventualitate. Vorbitorul doresce, ca și pe viitor politica esternă a Italiei să fiă pusă pe baza triplei alianțe — *Luzatti* întrébă, decă este ade-vérat, că mai întâi se va desbate tratatul comercial cu Germania, apoi cel cu Austro-Ungaria și decă se va desbate de-odată tratatul comercial cu tratatul de alianță, așa cum s'a făcut la 1891? Se declară și el pentru tripla alianță și dice, că Italia trebuie se nisuescă și la menținerea alianței și la raporturile bune și intime cu Francia. — Se așteptă răspunsul ministrului de esterne Prinetti.

Tânguiri „patriotice“.

Ugroniștii sunt neobosiți în a face voiajuri electorale și a vîna popularitate și voturi. Dilele acestea căpeteniile lor s'au dus la *Canija-mare* (comitatul Zala), ca să organizeze și acolo partidul ugronist în vederea viitoarelor alegeri. Pleocat'au din Pesta vr'o patru și — după cum spune organul lor — au întâmpinat o strălucită primire.

La adunarea populară, ce s'a ținut, vorbirile au curs puhoi. Care de care mai strășnic în laude de sine pe de-o parte și 'n tânguiri „patriotice“ de altă parte.

Primul vorbitor *Hollo* a ținut un lung discours „teremtette“ în contra sistemului de guvernare actual. A descris starea „nației alcătuitoare“ în colorile cele mai posomorite. De 30 ani, dice, Ungaria nu s'a întârit, ea tot îndérét a dat, așa că adî stă pe marginea prăpastiei. „Nația alcătuitoare“ se 'nglódă tot mai mult în datorii, clase

Am arătat pe scurt istoricul otrăvirilor, precum și al faptelor istorice, cari se légă de întrebuițarea substanțelor otrăvitoare. Am vădut cum profanii în ale mediciniei se serveau de substanțe eroice nu numai cu scop de a curarisi, dér și cu scopul criminal, punédu-se în serviciul acelor, cari plătiau mai bine. Am arătat asemenea cum această stare devenind intolerabilă, ha chiar periculosă pentru societate, a determinat luarea unor măsuri severe în potrița deținătorilor și manipulatorilor de substanțe eroice cu scop de a reprima activitatea lor ilicită și criminală.

Rezultatul ce s'a obținut fú însă parțial și numai întru cât privește otrăvirile criminale intenționate.

Prepararea și întrebuițarea remediilor secrete n'a putut fi suprimată.

Din potrivă, eseroitarea clandestină a artei de a vindeca, a luat proporțiuni tot mai mari și a dat loc la născocirea unui număr foarte mare de remedii secrete, menite, după cum ne asigură inventatorii lor, de a vindeca, „într'un mod radical și sigur, ori-ce bolă, ori-ce infirmitate“.

întregi sunt silite a pribegi. Nu s'a întârit „nația“ nici în privința națională, căci vada rasei maghiare pierde tot mai mult în ținuturile locuite de naționalități. „Naționalitățile vąd, că rassa maghiară nu dispune în patria sa de putere mai mare ca celelalte naționalități; vąd, că peste noi toți este un domn mai mare: puterea austriacă. Ea domnesce aici cu limba ei, cu armata, emblema și stindardul ei peste organizația militară a Ungariei și peste reprezentanța esternă... Critică apoi administrația, totul și tóte.

A vorbit apoi *Bartok Lajos* și mai și. El a dis, că trebuie măturat gunoiul politic, ca să se curețe conștiința „națiunii“. „Dările, — dice, — nu le întrebuițăm pentru bunăstarea și întârirea noastră, ci pentru a provédé cu ele o armată străină. Darea o colectează soldatul cu gaetane negre galbene și are drept a-și viri mâna în buzunarul nostru; dér în schimb el nu apără libertatea maghiară, ci sprijinesce o națiune străină... Durere, noi Maghiarii nu suntem acasă în Maghiaria. Naționalitățile se răspândesc; Românii au ajuns deja până la *Tisa* (De mult sunt ei pe-acolo — *Culeg.*), *Panslavii* la Nord, *Slavii* la Sud (of, of! — *Culeg.*) Vedem, că în capitala țării mai mult de 100,000 de ómeni sunt cetățeni germani, și industriașul maghiar, comerciantul maghiar nu se fericesce. Agricultorul s'a liberat, ce-i drept, dér numai pentru-ca să mergă spre ruină. Nemțescii sunt frmele comerciantului, străină literatura noastră. Unde sunt monumentele gloriei noastre trecute? Cine mai cunoșce adî poesia lui *Petőfi*, *Vörösmarty*, *Arany*? În teatrele noastre se jócă piese străine...

Și totuși, continuând, *Bartok* dice, că față de Austria, Ungurii sunt „o națiune puternică unitară“. În imperiul dualist numai o nație capabilă de viață există: nația maghiară.

Au mai vorbit *Molnar Jevő*, *Lazar Pal*, *Bartha Miklos* și alții — toți pe córdă de tânguire și de agitare.

Am relevat această, ca să se vadă cum se vor „patrioții“ — un dieta se agiteze pentru a-și face reclam și a-se recomanda alegătorilor lesne credători.

SCIRILE DILEI.

— 1 (14) Iunie

Reniunea română de gimnastică și de cântări din loc va da — precum aflăm — în 14 (27) Iunie a. c. un concert în sala cea mare a Redutei orășenesc. Cu această ocaziune corul va reprezenta poema drăgălașă a lui *R. Schumann*: „*Povestea Rosei*“, scrisă de *M. Horn*. Traducerea poemei în românește a făcut-o cu mult succes d-l *Andrei Bărseanu*. Pentru concert Reniunea a câștigat și binevoitorul concurs ca solistă al d-șorei *Hilda Paul* (sopran), ér din corul Reaniunei încă vor coopera soliștii cunoscuți deja publicului: d-na *M. G. Dima*, d-l *Vas. Popovici*, d-l *Dr. V. Saftu* și alții.

Efectele „ajutorului“ de stat. În *Vișul-superior* (comitatul Marmășiei) s'a făcut a doua di de *Rosalii* candidarea de deputat pentru dieta. Partida lui *Szell* candidase pe secretarul de stat *Dr. Nagy Ferencz*, ca contra-candidat s'a ivit în urmă *Dr. Maris*. Acesta puțin ne împórtă. „*Alkotmany*“ însă spune, că la adunarea de candidare au participat și preoți români uniți, și încă doi protopopi și doi preoți. Între aceștia protopopul *Gyenge*, care a primit dela *Wlassics* „ajutor“ de stat în sumă de 600 coróne. Drept „contra-serviciu“, protopopul *Gyenge*, făcénd pe voinicosul, s'a ridicat și a propus de candidat al cercului pe secretarul de stat *Dr. Nagy Ferencz*. — Așa-dér faimosul „ajutor“ incepe deja să-și dea ródela „binecuvéntate“ și „miluții“ din *Maramureș* țin să se ilustreze de pe acum ca cei mai umiliți și de compătimit slugitóri ai guvernului.

Istoriă populară a lui *Mihai Viteazu*. Se știe, că comitetul central al *Ligei* a hotărít ziua de 23 Septemvre 1901

pentru celebrarea tricentenarului lui *Mihai Viteazu*. Secțiunile din provincie și-au trimis tóte adesiunile lor. De altă parte, societatea istorică română, în ședința biroului său de Sâmbătă 26 Mai, a hotărít, ca pentru celebrarea acestui tricentener, să publice în câte-va mii de exemplare o istorie populară a lui *Mihai Viteazu*, care va fi împărțită tuturor învățătorilor și preoților de prin comunele rurale. D-l *Gr. G. Tocilescu* a fost însărcinat cu redactarea acestei istorii.

Nouéle monete române. La 15 Iunie v. c. ministrul român de finanțe va pune în circulațiune monetele de aramă de 2 bani și 1 ban. Aceste monete pórtă pe avers efigia Regelui cu cuvintele „*Carol I-ú Rege al României*“ și pe revers armele țării, anul „1900“, cuvântul „*România*“ și indicațiunea valórei „2 bani, 1 ban“. Pentru-ca populațiunea dela țéră din cauza colórei aurii a aramei să nu mai pótă fi înșelată și să i se trecă astfel de monete drept bucăți de aur de 20 și 10 lei, ministrul a trimis prefecturilor de județ, pentru fiă-care comună rurală, esemplare suficiente din nouéle monete, ca toți locuitorii să ia cunosoință spre a-le distinge de celelalte monete în circulațiune.

Incendiu din Vaș. Dilele acestea a isbucnit un foc mare la închisorile criminalilor din Vaș. După cercetările făcute focul s'a iscat din cauza unui arestat, care vóind să fumeze, a aprins o vargă de trestie în loc de țigară, dér aușind șgomot în apropiere, a aruncat trestia pe nisea lucruri, cari ușor s'au aprins. A ars coperișul închisorei. Pagubele cauzate de incendiu se evaluează ca la 24,000 coróne.

Dela universitatea din București. Ministrul instrucțiunii publice a aprobat propunerea facultății de litere din București în ce privește suprimarea catedrei de istoria Românilor deja existentă, precum și separarea catedrei actuale de istoria limbii și literaturii române în două: una de filologie romanică cu specială privire la filologia română, și alta de istoria literaturii române.

Principele *Nichita* ca scriitor. Intrarea în cariera literară și-a făcut-o principele *Nichita* cu drama „*Impérátésa Balcanilor*“. Acum el lucréză la un mare roman istoric din epoca ducelui Ștefan, guvernorul *Herțegovinei*. Romanul va conține istoria acestui duce și în același timp istoria familiei *Cernovici*, creatórea *Munte-negrului*.

Scandal princiar. Prințul de *Saxen-Weimar Eisenach*, foarte bine cunoscut în înalta societate din Berlin, și care, de curénd, a fost pus sub tutelă după cererea tatălui său din cauza cheltuelilor nebune ce le făcea, a făptuit ceva înșositor pentru înaltul său rang. Fără a-se îngriji de ilustrele sale neamuri și înalta pozițiune a familiei sale, escentricul prinț s'a căsătorit clandestin la Londra cu fiica unui căroșumar, anume *Broockmüler*. Acestă căsătorie a produs un scandal enorm. Alteța Sa marele duce de *Saxen-Weimar* a declarat, că desmoștenesce pe fiul său, interdicéndu-i în același timp dreptul de-a mai călea în marelle ducat. Acest incident cauzéză în Germania o nespúșă emoțiune.

Un premiu de 20,000 franci. Ministrul de finanțe frances va da un premiu de 20,000 franci aceluia, care va inventa o procedură mai sigură în denaturarea spiritului, decât cea presentă. La acest premiu pofte concura ori care chemic fără deosebire de naționalitate.

Sultan asasinat. Agenția „*Reuter*“ află, că sultanul din *Wadai* a fost asasinat. Răsboiul civil s'a sfirșit.

Logodnă. D-l *Ioan Furdianu* din Mănaștur s'a logodit cu d-șóra *Lucreția Nicorescu* din Făget în 9 Iunie n.

Canibal european. Un proces unic în felul său se pertractéză înainte curții cu jurați din *Marburg*. Un individ cu numele *Franciso Bartuscha* e acusat, că și-a

omorit fetița de 12 ani, i-a tăiat truțul în bucăți, a fript și a máncaț o parte din ea. Femeia lui e acusată de complicitate. Acusatul — mirare — e om inteligent, cu mîntea întrégă și a absolvat școléle cu cel mai bun succés. Drept apărare el spune, că în copilăria a aușit adese-ori vorbindu-se despre canibali și a cetit unde-va, că carnea de om nu strică nimic sănătății. După-ce a măcelărit copila-i proprie, deveni de-odată foarte flămând și când miroșul cărnii fripte i-a ajuns la nas, nu putú să se mai rețină și a máncaț o parte din piciorul fetei. Pertractarea procesului s'a început éri în *Marburg*.

D-l *Dr. Romulus L. Crăciun* dela facultatea din Viena, specialist în bólele interne, s'a reîntors din Paris, unde a făcut studii de specialitate sa medicală și stabilindu-se în *Karlsbad* va da consultațiuni ca și 'n anii trecuți.

Răsboiul din Africa sudică.

Se știe, că dómna *Botha*, soția comandantului suprem al *Burilor*, a sosit în Europa. Din incidental acesta atât foile, cât și cercurile politice englese răspândesc cu profuziune sciri care de care mai bizare despre fazele în care a intrat răsboiul.

Așa, de pildă, o telegramă cu data de 11 l. c. din Londra spune, că diarele londoneze scriu colóne întregi asupra ficțiunii, că d-na *Botha* a venit în Europa, ca în numele bărbatului său să se róge de pace. Ele mai spun, că d-na *Botha* are de gând să mergă mai întâi la *Krúger*, ca să-l înduplece a fi mai concesiv; decă acesta nu i ar succede, ceea-ce e mai mult decât probabil, — fiind-că *Krúger* n'ar iubi pe *Botha* — *Burii* vor încheia pacea și fără de *Krúger*.

Față de aceste sciri fantastice anturajul d-nei *Botha* declară, că *Burii* nu se gândesc la pace și că vor lupta până la ultimul om, fiind-că cu prilejul nouelor tratări de pace dintre *Kitchener* și *Botha*, guvernul engles a călcat promisiunile. În *Middelburg*, *Botha* și *Kitchener* au stabilit anumite condițiuni, cari *Burii* li-se páreau acceptabile și era să se încheie convenția de pace peste câte-va zile. *Chamberlain* însă s'a gândit ce s'a gândit și a telegrafat lui *Kitchener* să pună *Burii* condiții mai aspre. În urma acestea, se dice, d-na *Botha* nici că se gândesce de-a páși cu propuneri de pace.

D-na *Botha*, a cărei înfățișare e foarte simpatică, s'a dus la Londra cu copilașul său de trei ani și de Sâmbătă se fă instalată într'un otel de acolo. Diarșiși li se așiază locuința, dér ea nu primesce pe nimeni. E însoțită de *Fischer*, care ca prisionier al Englesilor a fost lăsat de lord *Kitchener* să mergă cu ea, după-ce și-a dat cuvântul de onóre, că nu va fugi. Acest *Fischer* declară, că răsboiul va dura până când *Burii* vor mai ave o cartușă, — ceea-ce va urma însă atunci, când și Englesilor li-se vor sfirși munițiunile. De-ocamdată *Burii* se luptă pe întreg teritoriul *Transvaalului* și într'o mare parte a coloniei *Cap*.

Din *Bruxella* se telegraféză, că președintele *Krúger* va primi pe d-na *Botha* în Haga, ér dr. *Leids* o va întâmpina în *Ostende*. Prin cercurile bure din *Bruxella* s'a lăfít fama, că d-na *Botha* va recomanda lui *Krúger* să primescă pacea oferită de Englesi, decă aceștia vor garanta *Transvaalului* cea mai largă autonomie.

În ce privește negocierile dintre *Botha* și *Krúger* nu sunt sciri mai noué, decât cea comunicată de „*Standard*“ și pe care am semnalat'o éri. (Ținem să rectificăm aici o greșală de tipar strecurată în telegrama din *Durban* publicată în nr. de éri. S'a dis, din greșală, că conducătorii *Burii*, cari se află în *Standerton*, așteptă acolo pe *Krúger*, în loc de așteptă acolo răspunsul lui *Krúger*). *Boeschoten* secretarul agenției transvaaliene din Haga a declarat reprezentanților presei din Haga, în numele lui *Krúger*, că *Krúger* nu știe nimic despre negocierile dintre conducătorii *Burii* și lord *Kitchener*, despre cari vorbesce telegrama lui „*Standard*“.

Din *Bruxella* se mai anunță, că omandanții buri au ținut în Transvaalul oitic un consiliu presidat de *Schalk-Burger*, în care au decis, ca să continue războiul cu cea mai mare energie.

Pentru „masa studenților” din Brad.

Pe lista nr. 49 prin d-l Dr. Aureliu Novac, Biserica albă: Dr. Aureliu Novac adv. 30 cor. ca binefăcător fondator, Dimitrie Miletic privatier, Dimitrie Balanescu comerciant, Andrei Boborony comerciant, Simeon Bozanciu notar pens., Iosif Tămășel preot în Vranu, — ca binefăcător pe viață cu 20 cor. Pavel Roșiu preot, Vranu, ca ordinar cu 1 cor., Iosif Perian privatier, ca ajutor cu 5 cor. și Ignat Popoviciu industriaș ca ajutor cu 2 cor., suma a 138 cor.

Pe lista nr. 50 d-l Vasile Almășan adv. în Clușă 50 cor., ca binefăcător fondator.

Pe lista nr. 51 prin d-l avocat Ioan Budințan, Boșca-română: Ioan Budințan adv. 10 cor., Cornel Budințan jurist absolut 4 cor., Nicolau Antal jude cerc. 5 cor., Ștefan Godian 2 cor., Dr. Corneliu Petrin subjude cerc. 2 cor., Matilda Budințan 4 cor., ca membrii ajutori. Suma 27 cor.

Lazar Petrinca din Bucium Sat, ca binefăcător pe viață cu 20 cor.,

Pe lista nr. 53 prin d-l Avram Stanca paroh în Petroșeni: Avram Stanca 1 cor. Petru Iacob oficial de mine 2 cor., Cudiscu în biserică 3 cor. 22 b., ca ajutoare. Suma 6 cor. 22 b.

Petru Gligor proprietar în Baia-Ie-Criș, ca binefăcător pe viață 20 cor.

Pe lista nr. 55 prin d-l Ioan Maximilian Stupini: Ioan Maximilian capelan 4 cor., Ioan I. Maximilian învățător 2 cor., ca ajutori. Suma 6 cor.

Pe lista nr. 56 prin d-l Aureliu Savici cassar în Lipova: Aurel Savici cassar comunal 20 cor., Dr. Aureliu Halic medic comunal 20 cor., ca binefăcător pe viață; Voicu Hamsea protopop 5 cor., Iuliu Ciugudean contabil 1 cor., Ioan Dejenariu contabil 1 cor., Constantin Dejorits, privatier 1 cor., Constantin Vuculescu 1 cor., George Vancu contabil 1 cor., Iuliu Onu învățător 1 cor., Georgiu Cornea învățător 1 cor., Ioan Cimponeriu 2 cor., David Dabici 2 cor., Hepp Miklos 1 cor., Florian Roșiu 1 cor., ca ajutori. Suma 58 cor.

Pe lista nr. 57 prin Samuel Popovici protopop onorariu în Beriu: Samoil Popovici 5 cor., Ioan Trifon preot, Beriu 1 cor. Nicolau Costau paroh, Soroca 1 cor., Ion Ciunășiu învățător Beriu 60 b., Nicolae Cirlea învățător, Beriu 50 b., ca ajutori. Suma 8 cor. 10 b.

Pe lista nr. 58 Ioan Băreanu preot în Buceș 5 cor., Sabin Dan învăț. Buceș 2 cor., Azarie Florea v-notariu Buceș 4 cor., David Steavu proprietar, Buceș 2 corone, Petru Bota notar în Buceș 20 cor., ca binefăcător pe viață. Suma 33 cor.

Comisiunea administrativă.

NECROLOG. Sidonia Dr. Popescu n. Crișan, sotul ei Dr. Ioan Popescu avocat și copiii lor Ionel și Zeo în numele lor și al numeroșilor conșanțeni cu profundă durere, aduc la cunoștință, că pră bună și neuitata lor bunică și străbunică *Ecaterina Marinovits n. Nicolau*, văduvă de comerciant, provădată cu sfintele taine a înecat din viață în 11 l. c. la 7 ore sora după un morb îndelungat în al 84 an al etății și al 36-lea an al văduviei sale. Rămășițele pământesc ale defunctei conform ritului bisericelii orientale au fost aședate spre eternă odihnă în 13 l. c. la 3 ore d. a. în cripta familiară din Rechinul săseso.

— *Otilia E. Pop*, fiica d-lui protopop Ioan Pop din Morlaca, a decedat în urma unui morb scurt în anul 15 al vieții, în 9 Iunie 1901. Rămășițele pământesc s-au aședat în cripta familiară, ér parasasul morței se va ține în 16 Iunie a. c. la 9 ore dimineața.

Pe reposta o deplâng părinții: Ioan Pop, protopop v. și soția, Cornelia n. Bian, sororile și fratele Francisca, Sabina, Cornelia, Virgiliu și alte numeroșe rudenii.

Literatură.

D-l Dr. *Elie Cristea*, secretar consistorial în Sibiu, a scos de sub tipar în tipografia archidieceșană din Sibiu, un volum prețios de *Proverbe*, colectate din graiul Românilor din Transilvania și Ungaria. Volumul, format 8° mic, se estinde pe

279 pagini și are o precuvântare interesantă scrisă tot de d-l Dr. Cristea. Materialul e aranjat în ordine alfabetică.

*

Viața și operele lui Andrei Muștescu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși. Preț 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blăși.

VARIETATE.

Un dijar polar. Puțin își vor fi închipuit de sigur, că departe în spre nord, în regiunile gheții nesfârșite, unde noaptea ține luni de zile, ar fi pătruns până în trătăta civilizația noastră, încât să existe și un dijar. Și totuși este așa. În mijlocul întinselor câmpii de zăpadă, în estemul nord al Grönlandei, la Godthaal se publică un dijar ilustrat.

Lars Moëller, creatorul și unicul său redactor, este tot-odată singur tipograf, ilustrator și... distribuitor.

Decâte-ori apare gazeta, redactorul distribuitor pleacă prin satele Grönlandei nordice pentru a duce fâ-cărui eschimos singura distracție pe care o pôte. avea în vitrega lui patriă. Și încălțat cu lungile sale patine de lemn, Lars Moëller alunecă repede pe ghiăță și zăpadă, mergând din sat în sat, din colibă în colibă, și ducând cu el ecoul depărtat al civilizației europene. Câte-odată, când are curse mai lungi de făcut întrebunțeză sarvia ou până, corabia obișnuită a eschimosilor, pe care vântul o duce cu o iuțelă vertiginosă peste întinsele șesuri albe.

E grandios și mișcător să vezi pe acest apostol al luminei, percurgând regulat imensele pustiri de ghiăță, suferind de frig și une-ori și de fôme pentru a-și ajunge idealul, de a lumina pe frații săi, de a le duce și lor soiri din lume, scoțându-i ast-fel din întunerecul în care stau de sute de ani.

E interesantă istoria acestui misionar al civilizației.

Profesorul suedes Nordensk öld făcând o exploratie în nordul Grönlandei, a întrebunțat ca conducător pe eschimosul Lars Moëller, la care sub un aspect brutal, puțin barbar se ascunde o inteligență vie și o inimă generosă.

Dela Nordenskiöld și tovarășii săi el învătă să cetescă și să scrie în limba suedeză, pe care ajunsese să o posedă foarte bine, și căpătă noțiuni de instrucțiune generală.

Odată el căpeta un număr vechi dintr'un jurnal ilustrat. Acesta îi plăcu atât de mult, încât nu se putu despărți de densul; îl otea și îl recetea, îl întorcea pe toate fețele și încep chiar să imite cu creionul ilustrațiile.

La început lucrul merse greu, desaturile lui Lars erau grosolane de tot, le lipsea claritatea și precisiunea, dér cu încetul îndrăsnetul eschimos căpăta o îndemănare atât de mare, încât puse în mirare pe profesorii săi.

Intr'o di, după ce stăt mult pe gânduri, Lars declară lui Nordensk öld, care tocmai se întorcea dela vînătoare, că are de gând să se facă jurnalist. Savantul explorator încep să riță și dișe conducătorului său:

- Vrei să faci un jurnal...? Bravo!... Dér pentru cine o faci...?
- Pentru frații mei, răspunse eschimosul.
- Dér frații tăi nu sciu să cetescă...

Atunci Lars Moëller îi esplică planul său amintindu-i, că nici el nu sciușe carte la început, că a învățat însuși și orede, că frații lui vor face ca densul — și îi arătă nisce desaturi făcute de el.

— Voi începe cu acestea, dișe el. Desaturile vor interesa pe frații mei și îi vor distra. Apoi voi începe să pui texte explicative la ilustrații și curiositatea de a le putea ceti, va face pe toți să se silescă să învețe carte.

Forțe impresionat de dorința și mai ales de curagiul lui Lars Moëller, Nordensk öld se făcu profesorul lui, învățându-l cum să culege litera, cum să pagineze și cum se tipărescă. Apoi îl învătă gravura în lemn pentru ilustrații și îi dăruie toate instrumentele necesare pentru o mică tipografie.

Și în nopțile lungi ale ernei polare, la lumina palidă a unei lămpi cu grășime de balenă, apostolul lucra, căpătând mai multă îndemănare, până când reuși în fine după ani de muncă și stăruință să scotă primul număr al jurnalului său.

De atunci, la intervale regulate, marinosul eschimos străbate distanțele enorme, ce-l despart de frații săi, ducându-le distracția, lumina, civilizația.

Și când vântul suflă cu furie, învêrând în virtej nebuli de zăpadă, ce cad mereu, în colibele sărace ale eschimosilor stau câte două trei familii la un loc, grămădite în jurul focului, pe blăni moi de urși albi, și unul citește nontățile, ce le aduce *Lectura* lui Lars Moëller, întreprundu-se din când în când pentru a arăta și esplică celorlalți gravurile.

Câtă dragoste pentru frați trebuie să fâ în inima lui Lars, ca să-l fi făcut să lupte atâtea ani, până-ce și-a vèđut mărul ideal realizat: civilizația și lumina pătrunđend în toate părțile, scăđend sufletele din ignoranța și brutalitatea, în cari se găsseau de veacuri. — („Cr.”)

SCRII ULTIME.

Viena, 12 Iunie. Majestatea Sa a plecat ađi la Praga cu trenul curții, la ora 9.55 a. m. La gară se aflau adjutanții supremi *Paar* și *Bolfras*, ministru-președinte *Koerber*, consilierul de secție *Bleyleben* și Dr. *Kerzl* medic de curte. Numeros public umplea peronul și încăperile gării. Cu Majestatea Sa de-odată a plecat și ministru-președinte *Koerber*. Miniștrii *Hartel* și *Rezek* au plecat cu trenul de dimineața. La Praga au plecat: mareșalul suprem de curte prințul *Montenuovo*, contele *Bellegarde* și contele *Kinsky*. Au mai sosit în Praga prințul *Albert Windischgrätz*, președintele camerei seniorilor, numeroși membrii ai aristocrației și mulți primari din provincii; apoi locțiitorul conte *Coudenhove* cu șeful de district *Neumann*.

Praga, 12 Iunie. Orașul plutesce în pompă și strălucire, așteptând sosirea împăratului. Băncile și numeroșe edificii publice sunt închise. Dinaintea băncii cehice „Länder” se înalță un minunat arc de triumf. Trenurile de dimineața au adus în Praga mii de străini. Diarele cehice publică articuli elogioși la adresa Soveranului. „*Politik*” așteptă dela visita acesta mulcomirea conflictelor și certelor naționale „*Bohemia*” dișe, că sosirea împăratului face să urmeze un armistițiu în luptele politice și naționale. Acesta însă nu e starea păcii, numai a liniștii. „*Narodni Listy*” sperază, că monarchul prin puterea și influența sa va prelungi și consolida armistițiu de ađi în luptele naționale și va crea, probabil, o pace statornică.

Lemberg, 12 Iunie. „*Dziennik Polski*” află, că Tarul va visita în Iulie curtea din Viena. De aici va pleca la Karlsbad, unde va petrece trei săptămâni.

Berlin, 12 Iunie. Despre distincțiunea, ce i-se va face contelui *Waldersee* circulă mai multe versiuni. După una din versiuni, împăratul va conferi lui *Waldersee* titlul de prinț, după alta îl va numi locțiitor în Alsacia-Lorena.

DIVERSE.

După zece ani. O curiosă întâlnire după 10 ani s'a petrecut zilele acestea pe unul din bulevardele Parisului. Un negțator agrăesce pe un călător, care trecea pe lângă el: „D-le, nu mă cunoșci?” — „N'am norocire.” — „Nu? O să-ți aduc eu aminte. Mai ții minte, că înainte de asta cu 10 ani d-ta la gara Bordeaux s'ateai plecat pe ferestra unui cupeu și ți-ai permis gluma a trage o sfântă de palmă unui alt călător, care stetea în ferestra unui cupeu al trenului de pe linia vecină; acel călător nu ți-a putut înapoia împrumutul, fiind-că trenul d-tale plecase?” — „Da, acum îmi aduc aminte”, răspunse rîđend agrăitul. — „Eă, eu am fost acela, pe care l'ai pâlmit d-ta și acum voi ave și eu norocirea să-ți înapoiez palma”. Negu-

țătorul nici n'a terminat cu spusele și i-aras călătorului o drăguță de palmă. În urma acesta era pe aci să se înhațe la bataiă „mult doriți prietini”, dér un polițist din apropiere i a poftit pe amândoi la poliția, unde se împăcară. Una este sigur, că negustorul la prima lui întâlnire cu „prietinul” său, a căpetat o palmă așa de bună numai „în trecut”, încât 10 ani de-arêndul a ținut minte mutra rivalului și acum l'a putut chiar recunșce.

Din viața unei cântărețe. Dilele acestea a murit într'un orașel de provincii din Franca, în Valloni, cântăreța *Rosa Bordaș*, care s'a bucurat de un mare renume încă pe timpul împărăției a doua. Ea a fost cea dintăit, care la 4 Decembrie 1870, a tre'a di după înființarea republicei franceze, a cântat „*Marseilaise*”. Pe atunci cântăreța Bordaș era membră a societății „*Concert Parisien*” și abia se afla în întreg Parisul al doilea muritor, care să fi fost mai mult sărbătorit de cât ea. Vocea ei nu era de tot simpatică, dér foarte puternică. Cu frumșeța de asemenea nu se prea putea lauda, dér avea o energie de fier, care se reoglinda în fața ei și din ochi par-că fulgera. Când la 1870 înainte, cu două zile de catastrofa dela Sedan, s'a lăit în Paris vestea, că Francesii au câștigat o luptă mare și regele Prusiei dimpreună cu fiul său, precum și Bismarck ar fi căđut în captivitate, Rosa Bordaș s'a urcat într'o calasă îmbrăcată în costum grecesc și o'un stég mare în mână a traversat bulevardul cântând „*Marseilaise*”. Insuflețirea era nedescrisă și locuitorii Parisului o adorau. Cântăreța Bordaș era foarte cruțătoare și în scurt timp, după 6 ani, și-a vèđut visul implinit, așa că la 1879 s'a retras în viața privată, aședându-se cu locuința în Algeria. Cu bărbatul ei n'a dus o viață casnică fericită. El curând s'a datat la beți și într'una cheltuia banii soției, până-ce acesta s'a despărțit de el. După divorț cântăreța a părăsit Algeria, reîntorcându-se în orașul natal, unde a și murit.

Statistica medicilor. Dr. Georg Heimann publică în Revista săptămânală medicală germană (*Deutsche Medizinische Wochenschrift*) o statistică interesantă asupra medicilor specialiști. Din 27374 medici din Germania, sunt 3431, adecă a opta parte, specialiști. În raport cu populația, e un medic la 2014 locuitori și un specialist la 18066 locuitori. Proporția variază în diferitele state germane. În frunte stă Saxonia cu 370 medici specialiști din 2048, adecă un specialist la 5,5 medici. Prusia are între 16498 medici, 2000 de specialiști (8,2). Berlinul cu împrejurimile sale (inclusiv Charlottenburg) are 493 de specialiști, adecă un specialist la 6,4 medici; la 815 locuitori este un medic. Charlottenburg are 43 specialiști, adecă unul din 5 medici; la 540 locuitori este aci un medic. Cei mai mulți specialiști sunt pentru boli de ochi; apoi vin chirurgii, ginecologii, specialistii pentru boli de urechi; în al treilea rând neurologii; celelalte specialități mai slab reprezentate.

Țera minunilor. Diarul mexican „*El Correo de Sonora*” se laudă cu următoarele minunții ale țerii sale: În Mexico e cel mai înalt munte din America (Popocatepetl); cel mai adêuc șanț în Valenția; cea mai abundentă vînă de argint, în munți dela Guanajuato; grota cea mai spațiosă și de cea mai bizară formațiune, în Cahuamilla și Villa Garcia; cel mai străvechi oraș al continentului american nordic (orașul Tollon); cea mai veche întreprindere comercială a lumii nouș: librăria din Abadeno, veche de 211 ani; locul de peregrinagiu Guaxelope, care rivalizează cu Lourdes; o rămășiță a poporului mexican, care întocmai cu Bascii în Europa, diferă foarte mult de celelalte triburi de popoe; apoi cel mai înalt arbore din America: Santa Maria del Tule; și în fine piscul Jorullo: cel mai nou vulcan de pe întreg pământul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga, pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Pilde și sfaturi pentru popor. de d-l Ioan Pop Releganu, Cartea conține vre-o 24 descrieri, cari cuprind diferite învățături pentru trebuințele țărănilor noștri. 50 b. (+ 10 b. porto.)

Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, precum și vorbirii la diferite ocazii școlastice, de G. Simu. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

„Carte pentru toți“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 bani (plus 5 b. porto.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localizată de A. Pop. Se recomandă mai ales pentru cei ce vreau să jöce teatrul. Prețul 12 cr. (prin postă 14 cr.)

Vięta după mörte, sėu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenesci și desertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul fl. —50 cr. Cu posta 55 cr.)

Musa Someșană, poezii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bogvariu. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Dracul, novelă de V. R. Buticescu. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 10 cr. (cu porto 12 cr.)

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 20 cr. (cu porto 23 cr.)

„Preotul din Noieni“, narațiune istorică din vėcul nostru, scrisă de Arghiro-barbu. Prețul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Părintele Nicolae, schiță din vięta preoților de G. Simu. Pr. 30 cr. + 3 cr. porto.)

Poesii de V. R. Buticescu. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Suspın și zimbire, poezii și prosă de A. Pop. Prețul 40 cr. (cu porto 43 cr.)

Zarandul și munții apusenii ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte prețioasă și rară în felul său. O recomandăm pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți românii, cari vor să-și cunoască țera și nēmulo. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

„Omul“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de George Cătauă inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poorul nostru. Prețul 50 bani (pl. 5 b. por.)

Omul și lumea, cântări funebreale de Aron Boca-Velchereanu. Prețul 16 bani (+ 3 b. porto.)

Prietinul sateanului român. Sfatul în formă de dialog pentru elevi și adulți de I. Pop-Rețeganu. Prețul 60 bani (plus 10 bani porto.)

Legea de pensiu pentru învățătorii pop. din Ungaria. Prețul 44 bani (+ 5 b. porto.)

Oral general pentru școlă română sub clasă și cu un singur învățator de Georgiu Mașyar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

„Pe pragul mormentului“, de preotul G. Simu, conține versuri funebreale pentru popor și pentru inteligenți. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școlă superioară dela Ferēstrėu și la Seminarul Nifon Metropoli-tul din Bucuresci. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. **Agrologia**, sėu Agricultura generală. 34 cōle de tipar cu 217 figurī în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al Romāniei cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corōne.

Vol. II. **Fitotechnia**, sėu cultura specială a plantelor, 38 cōle de tipar cu 202 figurī în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corōne.

Vol. III. **Zootechnia**, sėu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăunăria și lăptăria, 49 cōle de tipar cu 225 figurī în text. Costă 8 corōne.

Vol. IV. **Economia Rurală**, sėu organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corōne.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura omānă prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratēază tōte cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din tōte țerile locuite de Romāni, pe basa progreselor actuale ale sciinței și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

„Cartea Plugarilor“ sėu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8^o costă 25 cr. (+ 3 cr. porto.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Const. Dimian, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8^o. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sățeni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiuului. Prețul francat 40 cr.

De închiriat

la moment, în condiții foarte favorabile, pe Domeniul Corōnei Bicazu, Județ. Niamțu,

una Fabrică de postav și Sumane

impredună cu mōră și piuă

provēdute cu tōte mașinile necesare, casă de locuit, magazin, grajd, etc.

Fabrica pōte debita anual c-ca 40.000 klgr. lână în postav și sumane. — Amatorii sė vor adresa pentru ori-ce detalii D lui Ol. Boiu, șeful regiei Domeniului Corōnei Bicaz, prin Peatra-N., sėu la „Administrația Domeniului Corōnei“ din Bucuresci Str. Stirbei Vodă, Nr. 3. 1—2.(177)

Sz 3959—1901.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tlkvi hatóság, közhirrė teszi, hogy Hesshaimer I. L. brassói cz. g. és „Albina“ tak. és hit. intézet brassói fióktelepe végrehajthatónak Burbea Niculae sz. Giuglea Eufrosina végrehajthatást szenvedők elleni 174 korona 80 fil. tőkekövetelés és 5000 kor. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajthatási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbíróság) területén lévő, és a brassói 11191 sz. tljkvben foglalt: 3044 hrsz. épületes egész ingatlanra 15.000 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901 évi augusztus hó 24-ik napján d. u. 3 órakor alólirt tlkvi hatóság íródjában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyammal száminisztéri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály-ezerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi április hó 20-án.

A kir. törvszék, mint tlkvi hatóság.

107,1—1.

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Iunie n. 1901.

| | |
|--|--------|
| Renta ung. de aur 4 ^o / _o | 118.05 |
| Renta de corōne ung. 4 ^o / _o | 93.— |
| Impr. cail. fer. ung. în aur 4 ¹ / ₂ ^o / _o | 120.75 |
| Impr. cail. fer. ung. în argint. 4 ¹ / ₂ ^o / _o | 100.60 |
| Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis. | 119.50 |
| Bonuri rurale ungare 4 ^o / _o | 92 15 |
| Bonuri rurale croate-slavone | 93.60 |
| Lupr. ung. cu premii | 174.— |
| Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin | 143.75 |
| Renta de argint austr. | 98.55 |
| Renta de hărtie austr. | 98.20 |
| Renta de aur austr. | 118.05 |
| Losuri din 1860. | 140.— |
| Acții de-ale Băncei austro-ungară | 16.73 |
| Acții de-ale Băncei ung. de credit. | 681 50 |

| | |
|--|------------------------------------|
| Acții de-ale Băncei austr. de credit. | 679.— |
| Napoleonordr. | 19.07 |
| Mărci imperiale germane | 117.47 ¹ / ₂ |
| London vista. | 240.17 ¹ / ₂ |
| Paris vista | 95.20 |
| Rente de corōne austr. 4 ^o / _o | 96.— |
| Note italiene | 90.60 |

Cursul pieței Brașov.

Din 13 Iunie 1901.

| | | | |
|---|-------|-------|-------|
| Banconota rom. Cump. | 18.80 | Vënd. | 18.84 |
| Argint român. Cump. | 18.30 | Vënd. | 18.34 |
| Napoleonordr. Cump. | 19.— | Vënd. | 19.08 |
| Galbeni Cump. | 11.30 | Vënd. | 11.40 |
| Ruble Rusesci Cump. | 127.— | Vënd. | — |
| Mărci germane Cump. | 58.50 | Vënd. | — |
| Lire turcesci Cump. | 21.50 | Vënd. | 21.60 |
| Seris. fonc. Albina 5 ^o / _o | 200.— | Vënd. | 202.— |

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tėrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijlōce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putē esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tōte speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tėrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiă st. n. 1901.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-8 min. dimin.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-48 min. séra.
- IV. Tr. acc. la ora 10.26 min. séra. (Arad)

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persōne la ora 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
- III. Tr. mixt, la ora 6-55 min. séra.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tr. mixt la ora 10-14 min. séra. (din Palanca dela 1 Iulie—15 Sept. în tōte sėrbătorile).

Dela Brașov la Kezdi Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la óra 9.1-1, cu Ciuc-Szereda, la óra 10.46 min. a. m.)
- II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zėrnesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la óra 3-44 min. p. m.
- III. Tr. mixt la óra 9-30 min. séra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persōne la óra 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 10-25 min. séra.
- IV. Tr. acc. la óra 5-07 m. dim. (dela Arad).

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
- II. Trenul mixt, la óra 9-27 min. p. m.
- III. Trenul pers., la óra 5.— min. dim.
- IV. Tren de pers. la óra 7.55 min. dim. (ca e circulă numai Vinerea dela Predeal).
- V. Trenul acelerat, la óra 10-14 m. séra. (pl. dela St.-Georgiu, în Iul. 1—15 Sept. în tōte sėrbătorile).

Dela Kezdi Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persōne la óra 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda óra 3-20)
- II. Trenul de pers. la óra 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
- III. Trenul mixt, la óra 6-50 m. séra. (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zėrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-17 min. p. m.
- III. Tr. mixt, la óra 8-19 m. séra

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la óra 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la óra 1-53 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 6-50 min. séra